

OUDHEIDKUNDIGE KRONIEK

In "De Gazet van Gent" verscheen op 23 oktober 1922 een kroniekje van de hand van Alfons Van Werveke dat, u zult het merken, nog altijd brandend actueel is.

GESCHIEDENIS VAN EEN TEERLING HUIZEN

Schilders en beeldhouwers worden gewoonlijk door het publiek geëerd en men eerbiedigt hun gewrochten. Waarom worden de bouwkundigen minder gewaardeerd dan die kunstenaars? Hoe komt het, dat het publiek zoo weinig eerbied betuigt voor hun scheppingen, zelfs voor de beste? Zonder den minsten schroom schendt men een gevel, wiens mooie lijnen en oordeelkundige versie-

ring de bewondering wegdragen van den man van smaak. Wij zijn van oordeel, dat het minstens zoo moeilijk is een schoon huis te maken als een schoon portret of een schoon beeld. Wie zonder noodzakelijkheid een gevel van goeden stijl schendt is een vandaal. In dezelfde maat als hij, die een doek overschildert of een standbeeld wijzigt. Is het niet ongehoord, dat er altijd bouwkundigen te vinden zijn, bereid om het gewrocht hunner meesters te schenden, zonder waarschijnlijk zelfs te bedenken welke misdaad ze helpen plegen, zonder te trachten in allen gevalle den eigenaar het verkeerde van zijn voornemen voor oogen te leggen? Wij hebben tot ons zelven die opmerkingen gemaakt, toen wij zagen wat men op de Groenselmarkt aan het verrichten is.

De zuidkant van dat plein is bezoomd door één enkelen grooten gevel in Louis XVI stijl, die hoewel eenvoudig, toch niet van karakter is ontbloot en die goed zijn rol van inlijsting eener openbare plaats vervult. Wij bezitten het oorspronkelijk ontwerp van dit gebouw, dat van 1785 dagteekent. Wij zien aldaar, dat als tympaanvulling van het fronton het gehouwen wapen van Sint-Pietersabdij nevens Gent is geteekend. Die machtige gemeenschap was niet alleen eigenares van het gebouw en van de *Halve Maan* er achter, in den Hooiaard.

De abt was ook voor den grond van die huizen en dien van wat minder dan de helft der Groenselmarkt de vassaal van den graaf van Vlaanderen. In die huizen en op een gedeelte van de markt had de prelaat van Sint-Pieters het lage, het middelbare en het hooge gerecht. Hij mocht dus, voor feiten aldaar voorgevallen, de plichtigen veroordelen tot lichamelijke straffen en zelfs tot de dood. De Schepenen, bestuurders en rechters binnen Gent, hadden aldaar volstrekt niets te zeggen. De grond van den abt was aldus als een eiland in de stad. Er was overigens nog een ander leen van denzelfden aard op dat plein.

Vóór 1784 hadden de huizen op de markt, *Het Look*, *De Meermin*, *Het Haantje* en *De Berrie* een houten gevel. Voor zooveel wij kunnen oordeelen naar de teekening in de *Flandria illustrata* van Sanderus, had hij smalle penanten op de drie bovenverdiepingen en breede vensters. Ten jare 1456 plaatste men op *Het Haantje* een uurplaat met één wijzer, één der zeldzame openbare uurwerken van de stad. In 1479 vernietigde een brand de vier huizen en de abt van Sint-Pieters deed vier nieuwe ook in hout optrekken, maar de gevels werden achteruitgesteld. Twee eeuwen nadien waren de gebouwen in slechten toestand, want de Schepenen van Gent bekloegen er zich in 1692 over ter gelegenheid van een geding met de Abdij. Het duurde evenwel nog een eeuw, eer deze besloot het afschuwelijk gedrocht door een steenen gebouw te vervangen. Toen het nieuws in de stad werd verspreid liet iedereen zijn vreugde blijken. De groenselvrouwen van de markt gelastten den volksdichter Bonne deze heugelijke gebeurtenis te bezingen. Wij bezitten één van de handschriften van het gedicht, dat niet minder dan twee honderd verzen groot is. De vrouwen richtten zich tot den abt en zeggen onder anderen:

"Daerom derven wij U, Eirweirden heer Prelaet,
Voor stellen in dit schrift ons groenselvrauwers praet,
Ons praet, die U versoekt, van dees haute gebauwen,
Die door hun auderdom qualyx aen een en hauwen,
En door hun swakke leen al waggelende staen,
Van soo haest mogelyck te willen af doen slaen:
Want 't schynt onmogelyck dat sy nog staende blyven;
Sy siender erger uyt als ons versleten wyven;
Sy syn van gheel de stad het aldergrootste schauw;
Een ider schroomt er van als van den bittebauw.
Sy syn gelapt, getapt met stukken en de brocken;
Niemant en heeft er oyt een van ons onderrocken
Met soo veel lappen op sien hangen aen ons...
Gelyk dit auw gebauw hier toont aen heel de stad."

enz., het overige is even mooi! Als onderschrift draagt het stuk: "Aldus, in de vergaedinge der vrije groenselwijvers, opgesteld in verssen door de tweeden poet Bonne, den 10 Meij 1785".

Het ontwerp van den huidige gevel is van Joachim Frans Colin, meester timmerman. Het gebouw was voleindigd in Juni 1787, want 1 Juli daaropvolgende werd de eerste pacht geteekend van het huis op den hoek langs het oud Vleeschhuis tusschen Gudwalus, abt van Sint-Pieters, en P.J.J. Tiberghien, den beroemden Gentschen goudsmid.

A. VAN WERVEKE
